

**Національна академія аграрних наук України
Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція
імені М.І. Вавилова Інституту свинарства
і агропромислового виробництва**

«Сучасні тенденції в сільському господарстві»

**Матеріали
Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції
(Полтава, 07 жовтня 2020 р.)**

Полтава – 2020

**Національна академія аграрних наук України
Полтавська державна сільськогосподарська
дослідна станція імені М. І. Вавилова
Інституту свинарства і агропромислового виробництва**

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

МАТЕРІАЛИ

**Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції,
м. Полтава, 07 жовтня 2020 р.**

Сучасні тенденції в сільському господарстві: матеріали Всеукр. дистанційної наук.-практич. конференції, 07 жовтня 2020 р., Полтава / Полтавська ДСГДС ім. М.І.Вавилова ІС і АПВ НААН редкол.: Сокирко М. П., Самойленко О.А., Лень О.І., Глущенко Л.Д. [та ін.]. – Полтава, ПП «Астрая», 2020. – 107 с.

Збірник вміщує матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції та репрезентує результати досліджень з напрямів: рослинництва, землеробства, захисту рослин, селекції та насінництва.

Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів.

СКЛАД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Голова: Сокирко М.П., к.с.-г.н.

Секретар: Самойленко О.А., к.с.-г.н.

Члени редколегії: Глущенко Л.Д., к.с.-г.н., с.н.с.

Лень О.І., к.с.-г.н.

Олепир Р.В., к.с.-г.н.

Марініч Л.Г., к.с.-г.н.

Бохан З.М.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції імені М.І. Вавилова Інституту свинарства і АПВ НААН, Протокол № 3 від 05 жовтня 2020 р.

ЗМІСТ

ЗЕМЛЕРОБСТВО, РОСЛИННИЦТВО

Самойленко О.А., Бохан З.М. Кліматичні реалії сьогодення.....	6
Шевченко М.С., Шевченко О.М., Деревенець-Шевченко К.А., Швець Н.В. Основні напрями подолання забруднення екосистем внаслідок сільськогосподарської діяльності.....	10
Ротач Ю.В., Погромська Я.А., Тютюнник Н.В., Качанова О.В. Протиерозійна дія контурно-меліоративного облаштування схилів територій сільськогосподарського використання Донеччини.....	12
Товстий Ю.М. Дія органічних добрив на якісний склад гумусу чорнозему опідзоленого.....	14
Шевченко М.С., Десятник Л.М., Швець Н.В., Шевченко С.М. Мінімізація основного обробітку ґрунту та модернізація агрофізичної теорії.....	17
Ткаченко Т.М., Алейнікова Л.М., Сорокова Л.М. Вплив набору культур у короткоротаційній сівоzmіні на водний режим ґрунту.....	21
Снігирь В.П., Завізіон В.Є., Дикань О.О. Забур'яненість посівів польових культур залежно від основного обробітку ґрунту.....	22
Ласло О.О., Бережний В.М. Вплив передпосівної обробки насіння препаратами гуміфілд та біолан на вміст цукрів та зимостійкість пшениці озимої.....	24
Шакалій С.М., Колодяжний Н.Г. Вплив мінерального живлення на фізичні показники тіста зерна пшениці м'якої озимої.....	26
Гирка А.Д., Ткаліч І.Д., Сидоренко Ю.Я., Бочевар О.В. Вплив комплексу хелатованих мікроелементів X-tra Power, добрив Fast Start, Bioforge і Sugar Mover та регуляторів росту рослин Stimulate і X-Cyte на ріст, розвиток та продуктивність рослин пшениці озимої.....	29
Ласло О.О., Рудяга Р.М. Вплив регуляторів росту на елементи структури та урожайності пшениці озимої.....	33
Бараболя О.В. Забур'яненість посівів пшениці твердої ярої залежно від удобрення та норм висіву насіння.....	35
Лень О.І., Завізіон В.Є., Дикань О.О. Урожайність ячменю ярого залежно від технологічних заходів в умовах Лівобережного Лісостепу.....	38
Оленіп Р.В., Заєць Т.О. Вплив застосування композицій комплексних добрив на продуктивність ячменю ярого.....	39
Єремко Л.С., Бридня Є.О., Кухтин Н.С. Ефективність застосування мікродобрив у підвищенні посівних якостей насіннєвого матеріалу ячменю ярого.....	42
Гирка А.Д., Ткаліч І.Д., Сидоренко Ю.Я., Бочевар О.В. Ефективність використання препаратів Вітастар, Ендомідь та Акм у посівах ячменю ярого та соняшнику на різних фонах мінерального живлення.....	44

Шевченко М.С., Десятник Л.М., Ліб І.М., Вербицький Я. В. Резерви підвищення врожаю насіння соняшнику в Степу.....	49
Тоцький В.М. Урожайність гібридів соняшнику залежно від системи удобрення.....	52
Літошко С.В, Поляков О.І., Нікітенко О.В. Фотосинтетична діяльність соняшнику гібриду Ратник під впливом агроприйомів вирощування.....	53
Самойленко О.А., Глущенко Л.Д., Оленір Р.В. Вплив систем удобрень на врожайність кукурудзи.....	56
Ласло О.О., Литовченко Т.А. Вплив Лігногумату у суміші з карбомідно-аміачною сумішшю на біометричні показники кукурудзи на зерно.....	58
Асанішвілі Н.М. Економічно обґрунтовані технології вирощування кукурудзи на зерно в Лісостепу.....	59
Ласло О.О., Каблучка А.М. Передпосівна інокуляція сої, як спосіб реалізації генетичного потенціалу сортів.....	62
Ласло О.О., Шабельник А. В. Поєднання інокуляції та листового підживлення мікродобривами рослин сої – запорука стабільного урожаю.....	64
Циліурик О.І. Ефективність застосування гербіцидів у посівах сої Північного Степу України.....	67
Шакалій С.М., Чмир В.О. Вплив норм добрив на продуктивність сорго зернового.....	71
Грєнний К.В. Агротехнічні особливості вирощування люцерни посівної.....	73
Поляков О.І., Алієва О.Ю. Економічна ефективність вирощування сафлору під впливом додаткового мінерального живлення та регуляторів росту.....	75
Кириченко В.О. Технологія вирощування стоколосу безостого на насіння.....	77
Мелешко Т.М., Єщенко В.М., Гонтаренко М.В. Перспектива розвитку енергетичних культур в Україні.....	79

СЕЛЕКЦІЯ, НАСІННИЦТВО

Ласло О.О., Оголь Д.В. Дослідження впливу строків сівби на насіннєву продуктивність сортів пшениці озимої.....	82
Носаль О.О. Варіювання розмірів насіння соняшнику в зв'язку з розташуванням у кошику.....	84
Марініч Л.Г. Завдання та напрямки селекції багаторічних трав.....	86
Григор'єва О.М., Мостіпан Т.В., Алмаєва Т. М. Продуктивність крапчих сортозразків контрольного розсаднику еспарцету при вирощуванні в умовах Правобережного Степу України.....	88
Марініч Л.Г., Приходько О.М. Селекція горошку посівного (озимого) на Полтавській державній сільськогосподарській дослідній станції.....	90
Марініч Л.Г., Кавалір Л.В. Кормова продуктивність колекційних зразків стоколосу безостого.....	92
Барилко М.Г., Захаренко В.А. Адаптивний потенціал перспективного селекційного матеріалу горошку посівного (ярого).....	94

ЗАХИСТ РОСЛИН

<i>Коваленко Н.П., Піщаленко М.А., Поспєлова Г.Д. Історичний нарис розвитку захисту рослин в Україні.....</i>	97
<i>Писаренко В.М., Нечипоренко Н.І., Поспєлова Г.Д. Біоценотичний напрям оптимізації фітосанітарного стану посівів польових культур за органічного землеробства.....</i>	99
<i>Піщаленко М.А., Коваленко Н.П., Поспєлова А.Д. Прогнозування масових розмножень комах, як стратегія управління динамікою популяцій фітофагів.</i>	101
<i>Педаш Т.М., Педаш О.О. Пшеничний трипс на сортах пшениці озимої в умовах Північного Степу України.....</i>	104

5. *Смурыгин М.А., Новоселова А.С., онстантинова А. М. и др. Методические указания по селекции многолетних трав. Москва, 1985. С. 133-145.*

СЕЛЕКЦІЯ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО (ОЗИМОГО) НА ПОЛТАВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ ДОСЛІДНІЙ СТАНЦІЇ

Марініч Л.Г., *к.с.-г.н., старший викладач*

Полтавська державна аграрна академія

Приходько О.М., *молодший науковий співробітник лабораторії селекції кормових культур*

*Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція імені М. І. Вавилова
Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН*

Головне завдання в селекції горошку посівного (озимого) – створення високопродуктивних, зимостійких, швидковідростаючих навесні сортів інтенсивного типу, стійких до хвороб і шкідників, з дружнім цвітінням і дозріванням насіння, зниженням розтріскування бобів і твердонасінності.

Основними методами в селекційній роботі з горошком посівним (озимим) являється внутрішньовидова гібридизація, індивідуально-сімейний, сімейно-груповий та багаторазовий індивідуальний добір. Поряд з цим при створенні складно гібридних (синтетичних) популяцій застосовується полікрос-метод. Відбір проводиться на провокаційних фонах з використанням в подальшому методу половинок насіння.

В якості вихідного матеріалу для створення нових сортів використовують дикорослі, місцеві популяції, зразки і селекційні сорти з світової колекції ВІРА та інших джерел, а також матеріал одержаний шляхом добору, гібридизації, інцухту, експериментального мутагенезу, поліплоїдії та їх поєднання.

Найбільш ефективний спосіб створення вихідного матеріалу для селекції горошку посівного (озимого) є гібридизація, яка дозволяє отримати лінії рослин, які поєднують в собі кращі властивості батьківських форм. Гібридизація в сукупності з добором дозволяє відібрати і перевірити ті форми, які найбільш відповідають заданим ознакам нового сорту.

При гібридизації велике значення має добір батьківських форм. Вихідні сорти і форми повинні мати ознаки і властивості, які потрібно синтезувати і розвивати у даного сорту: зимостійкість, швидке відростання навесні і після укосів, залистяність (60 % і більше), висока насіннева і кормова продуктивність, вміст білку та амінокислот, стійкість до ураження хворобами та пошкодження шкідниками.

Компоненти для гібридизації підбираються з урахуванням напряму селекції. Гібридизація проводиться вільним Perezapihleniem спеціально відібраних батьківських форм в умовах ізоляції або шляхом примусової, з

кастрацією і без кастрації квітки.

Штучне схрещування дозволяє контролювати не тільки підбір батьківських форм, але і сам процес запилення та запліднення. Ведеться суворий добір окремих материнських та батьківських форм з якомога більшою генетичною різноманітністю та ознаками.

На Полтавській дослідній станції розроблена методика схрещування горошку з видаленням вінчика. Вінчик легко видаляється пінцетом або пальцями, разом з ним одночасно видаляються всі пильники, затиснуті в човнику. На маточку кастрованої квітки надягається човник батьківської квітки з пилком. Човник швидко в'яне і захищає пилок від осипання, від прямих сонячних променів, а також від попадання на маточку іншого пилку.

Техніка гібридизації без кастрації імітує роботу бджоли. Найпростіші приладдя – пензлик, сірник обмотаний ватою, жорстка паличка. Пензлик з батьківським пилком вводиться в материнську квітку. Пилок попадає на маточку, проростає швидше, ніж пилок цієї квітки і запліднює. Потім на суцвіття або рослину надягають ізолятор, щоб не відбулося перезапилення комахами.

При вільному перезапиленні можна одержати значно більшу кількість гібридного матеріалу, але з меншим діапазоном мінливості. Недолік даного методу полягає в тому, що неможливо контролювати всі етапи перехресного запилення між зразками. Таке запилення в значній мірі залежить від погодних умов і забезпеченості комахами. У гібридів, одержаних шляхом вільного перезапилення, домінує материнська спадковість.

Розсадник вільного перезапилення закладають на просторово-ізольованих ділянках. Насіння материнського сорту та сорту, що запилює, висівають окремо, широкорядно через 70-100 см, рядок через рядок.

У селекції горошку посівного (озимого) доцільно використовувати метод штучних складно-гібридних популяцій. Дуже важливо у роботі цим методом правильно підібрати сорти для перезапилення. Перш за все, вони повинні бути досконало вивчені за господарсько-біологічними властивостями. Для перезапилення відбирають найбільш продуктивні, зимостійкі, стійкі до хвороб сорти. Врожайність гібридної популяції підвищується в тому випадку, коли до її складу входять найбільш урожайні в даній місцевості і стійкі до несприятливих умов і хвороб сорти з географічно віддалених районів.

На Полтавській дослідній станції групи рослин і номерів для перезапилення висівають на ізольованих ділянках у 3-4-х повтореннях, розташовуючи за принципом рендомізації або в певному порядку, щоб кожна рослина, або зразок знаходилися один біля одного.

Одержана складно-гібридна популяція проходить детальне селекційне дослідження: негативні добори, дію різних режимів використання травостою, різні строки посіву.